

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Dhr. minister D.M Van Weel
Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

Datum
25 september 2025
Kenmerk
TIS/U202500597
Telefoon
06 - 313 029 31
Bijlage(n)
-

Reactie van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) op
de internetconsultatie novelle strafbaarstelling illegaal verblijf

Geachte heer Van Weel,

U heeft ons gevraagd te reageren op de internetconsultatie voor de novelle strafbaarstelling illegaal verblijf. Hierbij sturen wij u onze reactie.

Het strafbaar stellen van illegaliteit, ook zonder dat hulpverleners als medeplichtig worden aangemerkt, lost in de **praktijk de problemen met ongedocumenteerden niet** op. Mensen zonder verblijfsrecht raken vaak in de knel, worden dakloos en veroorzaken hierdoor overlast en onveilige situaties. Strafbaarstelling kan alleen effectief zijn wanneer het systeem zodanig is ingericht dat snelle en effectieve procedures mogelijk zijn voor beoordeling, terugkeer en handhaving. Dit is slechts haalbaar als de uitvoerende diensten – zoals de IND, de Vreemdelingenpolitie en DTenV – hiervoor daadwerkelijk voldoende capaciteit en middelen hebben om een goede wijze uit te voeren met ook oog voor een kwetsbare groep die om diverse redenen niet terug kunnen naar het land van herkomst.

Gemeenten voorzien dat strafbaarstelling tot meerdere risico's leidt in de gemeentelijke uitvoering:

- **Onzichtbaarheid en kwetsbaarheid:** vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf zullen minder snel contact zoeken met gemeenten en instanties, waardoor kwetsbare personen uit beeld raken.
- **Openbare orde en veiligheid:** gemeenten verwachten meer overlast en complexe casuïstiek in de openbare ruimte, zonder dat er een concreet handelingsperspectief is. Dit zal extra inzet vragen van politie en gemeentelijke handhaving.

- **Schaduwsamenleving:** door angst voor strafrechtelijke vervolging durven mensen mogelijk geen gebruik te maken van noodzakelijke voorzieningen, wat leidt tot vermijding van contact met autoriteiten en maatschappelijke instellingen. Dit kan dakloosheid, gezondheidsproblemen en maatschappelijke overlast vergroten.
- **Fundamentele rechten blijven gelden:** ook na strafbaarstelling behouden illegale vreemdelingen basisrechten zoals gelijke behandeling, medische zorg, onderdak en onderwijs voor kinderen; gemeenten blijven verantwoordelijk om deze te waarborgen.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Leonard Geluk
25-09-2025

Dr. mr. L.K. Geluk
Algemeen directeur